

Küresel Ekonomik Enflasyon, Bir Dünya Savaşına Veya Büyük Bir Çatışmaya Yol Açacak Mı?

Dünya her şiddetli enflasyon dalgası yaşadığında, zihinlere endişe verici tarihsel sorular geliyor: Ekonomi sadece rakamlar ve piyasalarla ilgili bir dizi krizlerden mi ibarettir, yoksa büyük savaşları ateşleyen gizli bir kıvılcım mıdır? Küresel enflasyonun yükselmesi, bireysel gelirlerin erimesi ve uluslararası güçler arasındaki gerilimin artmasıyla birlikte bu soru her zamankinden daha önemli bir hale gelmiştir.

Savaşlardan önce topların atılmadığı, aksine paraların basıldığı ve faiz oranlarının yükseltildiği bir zamanda, dünya şu tehlikeli sorunun eşiğinde duruyor: Ekonomik enflasyon, 21. yüzyılın en ölümcül dürtüleri haline mi gelmiştir?

Devletler halkını ekmekle ikna etmekten aciz kaldıklarında, onları düşmanla ikna etmeye başlarlar. Ayrıca elitlerin ve hakim ideolojinin prestiji zedelendiğinde, savaşlar, hafızayı silmek ve mümkün olduğunca geçmişin pisliklerini temizlemek için kullanılır ki böylece hafıza sıfırlanarak yeniden başa dönmeye yönelik bir zemin hazırlanabilsin.

Bir para biriminin değeri aşıldığında, onunla birlikte politikaların meşruiyeti de aşınır mı? Haritalar sadece müzakere masalarında değil de, enerji, gıda ve döviz piyasalarında da mı yeniden çiziliyor?

Tarihin tekerrür ettiğini söylemeyeceğiz; çünkü yeryüzünde eşi benzeri olmayan nadir bir dönemde, yani dünya sıkıntılarının bir araya geldiği ve fitnelerin birbirini izlediği bir dönemde yaşıyoruz. Ancak bu bizim kulağımıza şunu fısıldıyor; her derin ekonomik çalkantı her zaman daha büyük bir siyasi çalkantının öncüsü olmuş ve her kontrolden çıkmış enflasyon da bünyesinde iç veya dış çatışmanın tohumlarını barındırmıştır.

Bugün tüm dünyayı vuran bu enflasyon dalgasıyla birlikte, soru artık şu değildir: Ekonomi siyasete müdahale edecek mi? Aksine soru şudur; ekonomi siyaseti ne ölçüde yeniden şekillendirecek ve bunun bedeli ne olacak?

Dolayısıyla yaklaşan savaşın nedenlerinin, silah diline çevrilmeden önce sayılar diliyle yazıldığı tarihi bir anla karşı karşıyayız.

Enflasyon, ekonomik bir olgudan daha fazlasıdır; zira enflasyon, sadece fiyat artışı değildir, aksine devlet ile toplum arasındaki toplumsal sözleşmenin derinden bozulmasıdır. Toplumsal sözleşme ise, özünde, kapitalist sistemdeki bireyin vergileri, yasaları ve otoriteyi kabul etmesi karşılığında devletin onun onurlu yaşama gücünü koruma ve asgari düzeyde ekonomik ve sosyal istikrarı garanti etme taahhüdünde bulunduğu yazılı olmayan bir anlaşmadır. Enflasyon devleti olumsuz etkilemeye başladığında, bu sözleşme birdenbire çökmez, aksine içten içe aşınmaya başlar:

Devletin değeri koruma işlevinin çökmesi; devlet, değer, yani para, ücret, tasarruf ve gelecek değerinin koruyucusudur. Dolayısıyla fiyatlar eşi benzeri görülmemiş bir şekilde artış gösterdiğinde, çalışma bir güvenlik kaynağından günlük bir yüke, tasarruf ise bir erdemden kesin bir kayba dönüşmekte, böylece devletin en basit vaadinde, yani emeğin meyvelerini koruma konusunda başarısız olduğu ortaya çıkmaktadır. İşte burada enflasyona, teknik bir olgu olarak değil, aksine sessiz bir ihanet olarak bakılmalıdır.

Beyan edilmeyen servet yeniden dağıtımı: Enflasyon, sabit gelirli kişileri soyup orta sınıfı yok eden gizli bir vergi haline gelirken, spekülâtörler, nüfuz sahipleri ve sağlam varlıklara sahip olanlar bundan faydalanarak derin bir zulüm duygusu yaratmaktadırlar.

Güvenin aşınması: Güven, sosyal sözleşmenin bel kemiği olduğu için enflasyonun en tehlikeli sonucudur. Para birimine, resmi söylemlere, hükümetin vaatlerine ve hatta ortak bir gelecek fikrine olan güven kaybolur, bu da insanları mal, hazine ve gayrimenkul biriktirmeye ve piyasadan kaçmaya sevk eder, böylece devlet ile toplum arasındaki ilişki kopar.

Enflasyonun bir meşruiyet krizine dönüşmesi: Devlet ikna gücünü kaybeder, güvenlik söylemi ekonomik söylemle yer değiştirir ve güven korkuya dönüşür.

Burada soru, “enflasyon oranı nedir?” sorusundan, “neden artık kimseyi korumayan bir sözleşmeye hala bağlıyız?” sorusuna dönüşmektedir. Bu noktada enflasyon, sadece piyasanın bir kusuru değil, aksine yönetimin meşruiyetindeki bir kusur haline gelmiştir. Bu yüzden enflasyon ne kadar uzun süre devam ederse etsin, ekonomik bir gösterge olmaktan çıkıp sadakat krizine, ardından da istikrar krizine dönüşmektedir. Bu nedenle tarih boyunca keskin enflasyon dönemlerinin rejimlerin çöküşüne, aşırılıkçı akımların yükselişine veya içeriden kaçmak için dış çatışmaların patlak vermesine öncülük ettiğini görüyoruz. Bu yüzden geçim kaynaklarını korumada başarısız olan bir devlet, daha sonra kendini kendi halkından korumak zorunda kalır.

Tarihten çıkarılacak derslerden bazıları: 1929 Büyük Buhranı, Nazizm ve faşizmin yükselişine zemin hazırlamış ve II. Dünya Savaşı'na yol açan en önemli faktörlerden biri olmuştur. 1923'te Almanya'da yaşanan hiperenflasyon, orta sınıfı perişan etmiş ve siyasi aşırıcılık için verimli bir zemin oluşturmuştur. Gıda ve yakıt krizleri, yirminci yüzyılda birçok bölgesel çalkantılarda ve savaşlarda önemli bir rol oynamıştır.

Bu örnekler açıkça, enflasyonun savaşa neden olmadığına, ancak savaş için zemin hazırladığına işaret etmektedir.

Bugünkü küresel enflasyon: Neden öncekilerden daha tehlikelidir? Çünkü bu, geçici değil yapısal bir durum olup sınırsız para basımı, tefecilik, paranın gerçek üretimden kopması ve yıkıcı kapitalist araçlarda ısrar edilmesi gibi kapitalist sistemin özünden kaynaklanmaktadır. Küresel ekonomi birbiriyle iç içedir; dolayısıyla büyük bir ülkedeki kriz, küreselleşme nedeniyle anında dünyanın geri kalanına yayılmaktadır. Paranın bir araç olmaktan çıkıp bir metaya dönüşmesi; zira para, spekülasyon, faiz ve hayali piyasalar aracılığıyla, emek veya değerle gerçek bir bağlantısı olmadan para üretmekte olup böylece kaybeden toplum, kazanan ise finansal sermaye olmaktadır. Ülkelerin ekonomik egemenliklerini kaybetmeleri; zira merkez bankaları piyasaların rehinesi haline gelmiş olup hükümetler kredi derecelendirmelerine tabi olmakta ve kararlar parlamentolarda değil, finans odalarında formüle edilmektedir. Böylece sabit ücretler, kontrolden çıkmış fiyatlar ve eriyen tasarruflar yüzünden orta sınıf yavaş yavaş yok olmaktadır. Kapitalist sistem köklü bir çözüm sunmaktan acizdir; zira onun faiz oranlarını yükseltmek, kemer sıkma önlemleri uygulamak ve krizin maliyetini bireylere yüklemekten başka bir seçeneği yoktur; çünkü sorunun kökenlerini kabul etmediğinden dolayı modelinin başarısızlığını da itiraf etmemektedir.

Enflasyon nasıl savaşa yol açabilir? Ani bir ilanla değil, aksine iç halk baskısı, milliyetçi veya düşmanca söylemler, silahlanma yarışı, bölgesel gerilimler, vekalet savaşları ve ardından büyük ölçekli bir çatışmanın patlak vermesi gibi birikmiş bir yolla savaşa yol açabilir.

Buna rağmen özellikle herkes için felaket boyutunda bir maliyete yol açabilecek nükleer caydırıcılık ve büyük güçlerin doğrudan bir savaşın kapitalist sistemin sonu anlamına gelebileceğinin farkına varmasıyla birlikte bir dünya savaşı kaçınılmaz değildir.

Böylece büyük güçler kendilerini iki acı seçenek arasında bulmaktadır: Çekiç; ya büyük bir savaş ya da kontrolden çıkabilecek geniş çaplı bir tırmanış. Örs ise; Ekonomik, sosyal ve ardından da siyasi olarak aşamalı bir iç çöküş ve devletin meşruiyetinin de içeriden tükenmesidir.

Bu çıkmaz, sadece fikri bir teori değil, bir gerçektir; çünkü büyüme modeli, yavaşlama, şişen borçlar ve etkinliğini yitirmiş paranın basılması gibi sınırlarına kadar ulaşmıştır.

İç çöküş, elitler için savaştan daha tehlikelidir; çünkü onların kontrolünü ve radikal hareketlerin yükselişini tehdit ederken, savaş ise hesap vermeyi ertelemekte ve öfkeyi dışa doğru yönlendirmektedir. Jeffrey Epstein sızıntılarıyla birlikte küresel elitlerin yozlaşmışlığı ortaya çıktığına göre, artık "herkes için ölüm" seçeneği uzak bir olasılık değildir. Dünya yolunu bilmediğinden dolayı bilinmeyene doğru kaymıyor; aksine yolu biliyor ama sonunu kabul etmekten kaçınıyor.

Bugün para birimini yiyip bitiren enflasyon, hakikatte güven ve meşruiyeti kökünden yok ediyor. Rejimler çökmüş toplumsal sözleşmeyi onarmaktan aciz kaldıklarında, içgüdüsel olarak kısa vadede daha az maliyetli ancak uzun vadede daha yıkıcı olan alternatifleri ararlar.

Savaş rasyonel bir seçim değildir; ancak iç çöküşle yüzleşmekten kaçınmak için sıklıkla son çare olarak görülmüştür. Bu ani bir olay değildir, aksine krizlerin çözülmek yerine yönetildiği ve çıkarlar ile sermayenin insanın ve istikrarın önüne geçirildiğinde yavaşlayan bir süreçtir.

Bu nedenle bugün, bu kokuşmuş kapitalizmle rekabet edecek alternatif bir proje sunmak için en uygun günlerdir: bu ise ekonominin değerlere tabi olduğu, paranın bir emanet olduğu ve insanın bir araç değil amaç olduğu Rabbani bir metottur. Zira bu metot, faizi, aldatmayı, hayali spekülasyonları ve ihtikarı haram kılmakta ve (altın ve gümüşü) sabit para birimi haline getirmekte, zekatı sadaka değil bir rükün haline getirmekte ve ekonomik döngüyü korumak için kenzi/istifçiliği haram kılmaktadır. Bu ise sihirli bir çözüm değildir, aksine Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in lisanı üzerinden bir vaat ettiği değişim için şart olan Nübüvvet Minhacı üzere Raşidi Hilafet Devleti'nin temsil ettiği mütekamil ideolojik bir çerçevedir. Nitekim Allahu Teala şöyle buyurmuştur: **إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ** “**Şüphesiz ki bir kavim, kendini nefsinde değiştirmedikçe; Allah da onları değiştirmez.**” [Rad 11]

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Nebil Abdulkerim